

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 13 0 К 003666 17 Кж 2
Бања Лука, 18.4.2017. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Обрена Бужанина, као предсједника вијећа, Горане Микеш и Даниеле Миловановић, као чланова вијећа уз учешће записничара Софије Рибих, у кривичном предмету против оптуженог Н.В., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалби браниоца оптуженог, адвоката Ј.Г. из Д., изјављеној против пресуде Окружног суда у Добоју број 13 0 К 003666 16 К 2 од 25.01.2017. године, након одржане сједнице вијећа, којој су присуствовали републички јавни тужилац Бранко Митровић и бранилац оптуженог, а у одсуству, уредно обавијештеног оптуженог, донио је дана 18.4.2017. године,

ПРЕСУДУ

Дјелимичним уважавањем жалбе браниоца оптуженог Н.В., преиначава се пресуда Окружног суда у Добоју број 13 0 К 003666 16 К 2 од 25.01.2017. године, у одлуци о кривичној санкцији, тако што се оптужени, за кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, за које је оглашен кривим том пресудом, примјеном члана 42. тачка 2. у вези са чланом 43. став 1. тачка 1. истог Закона, осуђује на казну затвора у трајању од 3 (три) године.

У преосталом дијелу, првостепена пресуда остаје неизмјењена.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Добоју број 13 0 К 003666 16 К 2 од 25.01.2017. године, оглашен је кривим оптужени Н.В., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: КЗ СФРЈ) и осуђен на казну затвора у трајању од 5 (пет) године. На основу члана 99. став 4. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), оптужени је ослобођен обавезе да накнади трошкове кривичног поступка. На основу члана 108. став 3. ЗКП РС у вези са чланом 200. и 202. Закона о облигационим односима, дјелимично је уважен имовинскоправни захтјев оштећене и оптужени је обавезан да, на име нематеријалне штете оштећеној исплати износ од 20.000,00 (двадесетхиљада) КМ, са законском каматом, док је, имовинскоправни захтјев преко досуђеног износа, одбијен, као неоснован.

Против наведене пресуде жалбу је, благовремено, изјавио бранилац оптуженог, адвокат Ј.Г. из Д., због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде Кривичног закона, са приједлогом да се жалба уважи, побијана пресуда преиначи и оптужени ослободи од оптужбе или пресуда укине и одреди одржавање претреса.

У одговору на жалбу, у смислу одредбе члана 316. ЗКП РС, окружни јавни тужилац у Добоју, предложио је да се жалба браниоца оптуженог одбије, као неоснована и првостепена пресуда потврди.

У сједници вијећа, која је, у смислу одредбе члана 318. став 4. ЗКП РС, одржана у одсуству, уредно обавијештеног оптуженог, бранилац оптуженог је изложио жалбу, остајући код приговора и приједлога. Републички јавни тужилац Бранко Митровић, је предложио да се жалба одбије, као неоснована и првостепена пресуда потврди.

Испитујући побијану пресуду у дијелу који се побија жалбом, у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из следећих разлога.

У прилог тврди о почињеној битној повреди одредаба кривичног поступка, у образложењу жалбе се наводи да су, разлози дати у побијаној пресуди „потпуно нејасни“ и противрјечни материјалним доказима, и то обавјештењу Општине Д. број 08-835-17/16 од 23.9.2016. године из којег јасно произилази да нема података да је оштећена К.Т. из Д., била ангажована у радним јединицама. Изнесеним аргументима, садржајно и по суштини, оспорава се ваљаност датих разлога у образложењу побијане пресуде за утврђење наведених чињеница, па имајући у виду законом прописане облике битних повреда одредаба кривичног поступка из одредбе члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, међу које не спадају жалбом означени облици повреда, овај суд је наведене аргументе из жалбе, испитао у оквиру жалбеног основа погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Надаље, аргументима изнесеним у жалбама оптуженог, не може се оспорити правилност чињеничних утврђења и закључак побијане пресуде да је оптужени, за вријеме оружаног сукоба у БиХ, као припадник ВРС, налазећи се у радној обавези у Цивилној заштити у Д., кршећи правила међународног права, супротно одредбама члана 3. став 1. тачка ц) IV Женевске конвенције од 12. августа 1949. године, у вези са чланом 4. став 1. и 2. тачка е) Допунског протокола уз наведену конвенцију о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба од 8. јуна 1977. године, извршио повреду личног достојанства оштећене К.О. рођене Т., која је била распоређена у радну обавезу, тако што је у периоду јесен 1992. године – зима 1993. године, у једној од просторија некадашњег угоститељског објекта званог „Ж.“, у кући власништво А.Б. у Д., у више наврата силовао и тиме починио кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ.

Такав закључак, резултат је правилне оцјене свих спроведених доказа оптужбе и одбране и то појединачно и у њиховој међусобној повезаности, управо на начин како то захтјева одредба члана 295. став 2. ЗКП РС. Разлоге дате у побијаној пресуди за све одлучне чињенице на којима је заснован такав закључак, као мјеродавно образложене и ваљане, овај суд у цјелости прихвата и њихова правилност се жалбеним приговорима, не може оспорити.

Првостепени суд је, у образложењу побијане пресуде, извршио критичку и савјесну оцјену исказа оштећене, правилно прихватајући исти, као вјеродостојан. Тај исказ је, у одлучним чињеницама детаљан, објективан и увјерљив, у опису начина на који је довођена у објекат „Ж.“ на саслушање у вези са распоредом на радну обавезу, времена успостављања те обавезе (јесен 1992. године) све до њене размјене (15.6.1993. године), те идентитета оптуженог, као лица који је, у једној од соба угоститељског објекта „Ж.“ у Д., у том периоду, више пута силовао. Исказ оштећене је оцијењен у повезаности са другим доказима и то исказима свједока оптужбе Б.Р., Н.П. (били у Цивилној заштити, као и оптужени) и М.П. (била на радној обавези), који су сагласни у тврдњи да је оптужени, у критичном времену, вршио распоред радно ангажованих лица на одређеним пословима у Цивилној заштити, у критичном времену, да је сједиште било у угоститељском објекту „Ж.“, власништво А.Б. у Д., у којем је оптужени „оспособио“ једну просторију, коју је користио у обављању тих послова и за становање, те свједока одбране М.В. (предсједник Општине Д. у току 1992. године), који је потврдио да је оптужени, у току „почетка ратних дејстава“, био ангажован у Цивилној заштити, одређујући зборно мјесто окупљања радно способних и ангажованих људи и жена, као и наведени свједоци. У повезаности са исказима наведених свједока, правилно је првостепени суд оцијенио исказе свједока одбране Д.Д. (предсједник Општине Д. у току 1993. године), С.Ч. (предсједник Извршног одбора 1993. године) и М.С., који се нису могли прецизно изјаснити о времену ангажовања оптуженог у Цивилну заштиту, појашњавајући да о томе нису имали непосредна сазнања, јер су у то вријеме били у другим јединицама и нису били ангажовани у Цивилној заштити.

Цијенећи наведено, без основа су аргументи из жалбе, којима се настоји обезбиједити алиби оптуженом, у прилог тврдњи да, у вријеме извршења дјела није био у Д., да је био војно ангажован на подручју града Д.1, те да је, као ратни директор М., тек 1994. године дошао у Д., када је и вршио распоред радно ангажованих лица на радној обавези. Без основа су и аргументи, који се потенцирају у жалби, а којима се оспорава вјеродостојност исказа оштећене, кроз тврдњу да нико од тих свједока није видио оштећену испред угоститељског објекта „Ж.“ у Д, гдје је било сједиште Цивилне заштите и да је, без саслушања радно ангажованих лица, који би потврдили ангажовање и оштећене у критичном времену, повријеђен принцип „in dubio pro reo“.

Ово посебно када се има у виду да су саслушани свједоци потврдили да су радну обавезу имали жене и мушкарци несрпске националности, да је свједок М.П., појаснила да је контактирала са „онима у ближој околини и које је познавала и да је могло бити жена које су биле а да их не зна“, а свједоци Б.Р. и Н.П., потврдили да су привођени на саслушање, а са њима и оптужени (у току 1993. године), ради притужби жена у вези силовања, које су биле на радној обавези у критичном времену, да је оптужени, под неким изговором „остављао

поједине млађе женске особе“ (свједок Б.Р.) у угоститељском објекту гдје је било сједиште Цивилне заштите, а што је потврдила и свједок М.П.

У вези са наведеним доказима, првостепени суд је цијенио потврду Одјељења за борачко инвалидску заштиту, Општине Д., број 08-835-17/16 од 23.9.20016. године, да нема података да је оштећена К.Т., из Д., евидентирана у радним јединицама, на коју се потенцира у жалби, и правилно образложио да формална евиденција није у току ратних дејстава ни могла бити у потпуности уредна и тачна у погледу евиденције свих ангажованих лица у радну обавезу, па тиме и оштећене. О томе су дати ваљани разлози (страна 11. пасус 4. побијане пресуде), тако да се, са аспекта оцјене вјеродостојности исказа оштећене, не може оспорити ваљаност разлога датих у побијаној пресуди. Чињеница да дјело није пријавила одмах након извршења, не доводи у сумњу вјеродостојност њеног исказа, посебно када се има у виду медицинска документација о лијечењу оштећене од 2003. године, па надаље (Жупанијска болница Н., Одјељење Психијатрије и Опће болнице В.), о чему се изјаснио вјештак др В.К. у налазу и мишљењу, а првостепени суд прихватио у закључку узрока посттрауматског стресног поремећаја код оштећене (страна 18. пасус 2. побијане пресуде).

Цијенећи наведено, без основа су жалбени приговори, којима се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде и тиме правилност закључка да је оптужени починио кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, на начин како је то описано у изреци те пресуде.

Како се приговори из жалбе браниоца оптуженог, о погрешној примјени Кривичног закона, заснивају на чињеничним недостацима побијане пресуде, које, по оцјени овог суда, из наведених разлога та пресуда не садржи, то ни овом жалбеном основу побијања првостепене пресуде, нема мјеста.

Овај суд је испитао побијану пресуду у одлуци о кривичној санкцији, налазећи да је првостепени суд правилно утврдио и образложио све олакшавајуће околности, и то личне и породичне прилике оптуженог, да није осуђиван, да је старије животне доби, да је од извршења дјела протекло 23. године у ком времену оптужени није вршио кривична дјела. Све наведене олакшавајуће околности, те изостанак отежавајућих околности, у конкретном случају, првенствено са аспекта индивидуализације казне, потврђују да се, и са мањом казном од оне коју је изрекао првостепени суд, може остварити општа сврхе кажњавања, прописана у одредби члана 33. КЗ СФРЈ. Ради тога је овај суд, дјелимичним уважавањем жалбе браниоца оптуженог преиначио првостепену пресуду, у одлуци о кривичној санкцији, тако што је оптуженог, за кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, за које је оглашен кривим том пресудом, примјеном члана 42. тачка 2. у вези са чланом 43. став 1. тачка 1. истог закона, осудио на казну затвора у трајању од 3 (три) године.

Оспоравајући правилност и законитост побијане пресуде у дијелу имовинскоправног захјева, аргументи из образложења жалбе се односе само на тврдњу да није доказано да је оптужени починио кривично дјело за које је том пресудом оглашен кривим, ради чега није било основа да се дјелимично уважи поствављени имовинскоправни захтјев. Тим аргументима се није оспоравала

висина накнаде нематеријалне штете настале извршењем кривичног дјела (претрпљени страх, бол и умањење опште животне способности), која је одмјерена побијаном пресудом на основу налаза и мишљења вјештака др Вјекослава Ковачевића, нити примјена правног стандарда „Правичне накнаде“, који је верификовала судска пракса у примјени одредбе члана 200. Закона о облигационим односима и индивидуализације накнаде.

Како је оптужени побијаном пресудом оглашен кривим, то је првостепени суд, одлуку о имовинскоправном захтјеву, донио у складу са одредбом члана 108. став 3 ЗКП РС.

Из наведених разлога и на основу одредбе члана 327. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Записничар
Софија Рибић

Предсједник вијећа
Обрен Бужанин

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић